

ТЕМА 15

Контейнеризація

Docker та Docker Compose для PHP-мікросервісів

Бекенд-розробка, сервіси та мікросервіси

Комп'ютерна інженерія · 3 курс · Лекція 15 з 18

7 питань сьогоднішньої теми

01

Навіщо потрібна
контейнеризація

02

Образи, контейнери,
Dockerfile

03

Dockerfile для PHP-
застосунку

04

Основні команди Docker

05

Навіщо Docker Compose

06

docker-compose.yml: PHP
+ MySQL + Redis

07

Volumes, мережі, змінні
середовища

Віртуальна машина vs контейнер

Віртуальна машина

Застосунок

Гостьова ОС (повна)

Гіпервізор

Апаратне забезпечення

Контейнер

Застосунок

Docker Engine

Ядро ОС хоста (спільне)

Апаратне забезпечення

Основні поняття

Поняття	Означення
Образ (image)	Незмінний шаблон файлової системи для створення контейнерів
Контейнер (container)	Запущений (працюючий) екземпляр образу
Dockerfile	Інструкція, що описує, як побудувати образ крок за кроком
Registry	Сховище готових образів (напр. Docker Hub)

Образ — це як клас (тема 4), а контейнер — як об'єкт (new). З одного образу можна запустити скільки завгодно контейнерів.

Приклад Dockerfile

```
FROM php:8.3-apache

# Встановлення розширень PHP
RUN docker-php-ext-install pdo pdo_mysql

# Копіювання коду застосунку в образ
COPY . /var/www/html/

WORKDIR /var/www/html
EXPOSE 80
```

Використання готового офіційного образу `php:8.3-apache` — не потрібно встановлювати ОС і компілювати PHP з нуля.

Основні інструкції

Інструкція	Призначення
FROM	Базовий образ для побудови нового
RUN	Виконує команду під час побудови образу
COPY	Копіює файли з хоста всередину образу
WORKDIR	Робоча тека для наступних команд
EXPOSE	Порт, який застосунок слухає в контейнері
CMD	Команда, що виконується при запуску контейнера

Побудова та запуск

Команда	Призначення
<code>docker build -t myapp .</code>	Побудувати образ з Dockerfile
<code>docker run -p 8080:80 myapp</code>	Запустити контейнер, прокинувши порт
<code>docker ps</code>	Список запущених контейнерів
<code>docker logs <container></code>	Переглянути логи контейнера
<code>docker exec -it <container> bash</code>	Командний рядок усередині контейнера

Прокидання портів

```
$ docker build -t php-shop-app .  
$ docker run -p 8080:80 php-shop-app  
  
# http://localhost:8080
```

-p 8080:80 — перше число: порт хоста, друге: порт усередині контейнера (той самий, що EXPOSE).
Дозволяє запускати кілька контейнерів з однаковим внутрішнім портом.

Без Compose vs з Compose

Без Docker Compose	З Docker Compose
Кожен контейнер — окрема довга команда <code>docker run</code>	Уся конфігурація в одному <code>docker-compose.yml</code>
Мережу між контейнерами треба налаштовувати вручну	Сервіси автоматично бачать одне одного за іменем
Важко відтворити той самий стек на іншій машині	<code>docker compose up</code> піднімає стек ідентично будь-де

Повний стек в одному файлі

```
services:
  app:
    build: .
    ports: ["8080:80"]
    environment:
      - DB_HOST=db
      - REDIS_HOST=cache
    depends_on: [db, cache]

  db:
    image: mysql:8.0
    environment:
      - MYSQL_ROOT_PASSWORD=secret
    volumes:
      - db_data:/var/lib/mysql

  cache:
    image: redis:7-alpine

volumes:
  db_data:
```

Керування стеком

```
$ docker compose up -d      # підняти стек у фоні  
$ docker compose logs app   # логи конкретного сервісу  
$ docker compose down       # зупинити й видалити все
```

PHP-застосунок звертається до бази даних за іменем db, а не IP-адресою — **прямий практичний приклад Service Discovery (тема 14).**

Volumes: дані поза контейнером

Контейнери — одноразові (ephemeral): якщо контейнер видалити, дані всередині зникають. Для бази даних це неприйнятно.

```
db_data:/var/lib/mysql
```

файли бази даних фізично зберігаються на диску хоста — контейнер можна видалити й перестворити, дані залишаться.

Мережі: сервіси за іменем

Docker Compose автоматично створює спільну мережу для всіх сервісів одного файлу — app звертається до db за іменем, не за IP-адресою. Готова "з коробки" реалізація Service Discovery для локальної розробки.

Змінні середовища в PHP-кодi

```
$dbHost = getenv('DB_HOST') ?: 'localhost';  
$dbName = getenv('DB_NAME') ?: 'shop';  
  
$pdo = new PDO("mysql:host=$dbHost;dbname=$dbName", 'root', 'secret');
```

?: (елвіс-оператор) дає запасне значення localhost, якщо DB_HOST не встановлено — той самий код працює і в Docker Compose, і локально без контейнерів.

Підсумок теми 15

- Контейнер вирішує проблему "у мене працює", пакуючи застосунок з усім оточенням
- Контейнер легший за VM — спільне ядро ОС хоста замість повної гостьової системи
- Dockerfile описує, як побудувати образ; образ — шаблон, контейнер — його запущений екземпляр
- Docker Compose описує весь стек сервісів в одному декларативному файлі
- Сервіси в Compose бачать одне одного за іменем — це Service Discovery "з коробки"
- Volumes зберігають дані бази поза життєвим циклом контейнера